

“Πρόκειται για μια απόρριψη της λιτότητας που προσπαθεί να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα. Από τη μια, να πετύχει «ευρωπαϊκή» λύση για το χρέος, χωρίς μονομερείς ενέργειες και από την άλλη να ελαφρύνει την τρομακτική φορολογική επιβάρυνση και την προϋόουσα ανθρωπιστική κρίση. Επιδιώκει να δώσει την απαραίτητη ώθηση στην οικονομία, χωρίς όμως να σπάσει το πλαίσιο που έχει επιβάλλει η ΕΕ και η ΟΝΕ στην Ελλάδα. Δυστυχώς αυτό δεν γίνεται, εξ ου και οι ακροβασίες του Σχεδίου. Η πραγματικότητα είναι ότι, ουσιαστική άρση της λιτότητας, χωρίς μονομερείς ενέργειες στο χρέος και χωρίς σύγκρουση με τους Ευρωπαίους «εταίρους» μας, είναι αδύνατη.”

Οι οικονομικές προτάσεις που παρουσίασε ο ΣΥΡΙΖΑ μπορούν να θεωρηθούν ως προγραμματικές από ένα κόμμα που διεκδικεί την εξουσία, δε συνιστούν όμως σε καμία περίπτωση οικονομικό πρόγραμμα. Μας δείχνουν περισσότερο, πως σχεδιάζει να κινηθεί ο ΣΥΡΙΖΑ αν σχηματίσει κυβέρνηση και για τον λόγο αυτόν απαιτούν προσεκτική ανάλυση.

Οι προτάσεις έχουν δύο σκέλη.

Το πρώτο είναι η διαπραγμάτευση για το χρέος και έχει έξι στόχους:

- ι) Διαγραφή του μεγαλύτερου μέρους της ονομαστικής αξίας του χρέους
- ιι) Ρήτρα ανάπτυξης για το υπόλοιπο μέρος του
- ιιι) Περίοδος χάριτος για την εξυπηρέτηση του
- ιιιι) Εξαίρεση των δημόσιων επενδύσεων από το Σύμφωνο Σταθερότητας
- ν) Ευρωπαϊκό Νιού Ντιλ επενδύσεων χρηματοδοτημένο από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
- νι) Ποσοτική Χαλάρωση από τη ΕΚΤ

Αν εξαιρέσουμε τους δύο τελευταίους στόχους, που είναι τελείως δυσανάλογοι προς την ελληνική διαπραγματευτική ισχύ, οι υπόλοιποι τέσσερις είναι καίριοι, θεμιτοί και, θα προσέθετα, μετριοπαθείς. Θα μπορούσε, φερ' ειπείν, να ζητηθεί η εξαίρεση και άλλων κατηγοριών δαπανών από το Σύμφωνο Σταθερότητας. Η ανθρωπιστική κρίση στην Ελλάδα είναι πρωτοφανής για τη μεταπολεμική Ευρώπη, άρα δικαιολογεί πρωτοφανή μέτρα.

Καλά κάνει, λοιπόν, ο ΣΥΡΙΖΑ και στοχεύει στη μείωση του χρέους, κάτι που δεν είναι καθόλου ακραίο, αφού ακόμη και το ΔΝΤ συμφωνεί ότι η Ελλάδα χρειάζεται διαγραφή μερους του χρέους της. Η διαπραγμάτευση αναγγέλεται «σκληρή», αλλά θα λάβει χώρα μέσα στα «ευρωπαϊκά» πλαίσια, επιδιώκοντας μια «ευρωπαϊκή» λύση. Το πρόβλημα είναι, βέβαια, το πως θα γίνει η «σκληρή» διαπραγμάτευση και ποια όπλα θα έχει μια ελληνική κυβέρνηση, πέραν του ενθουσιασμού των εκπροσώπων της. Δυστυχώς το κείμενο του ΣΥΡΙΖΑ δε μας λέει τίποτε επ' αυτού, αναγνωρίζει όμως ότι μπορεί η λύση να καθυστερήσει λόγω των δυσκολιών της διαπραγμάτευσης.

Έτσι περνάμε στο δεύτερο σκέλος, το οποίο αφορά το Εθνικό Σχέδιο Ανασυγκρότησης που θα αντικαταστήσει αμέσως τα Μνημόνια, ανεξάρτητα από την έκβαση της διαπραγμάτευσης για το χρέος. Και πάλι πολύ σωστά ο ΣΥΡΙΖΑ επικεντρώνει την προσοχή του στην άμεση παρέμβαση στην οικονομία και την κοινωνία που έχουν φτάσει πλέον στα όρια της αντοχής τους.

Το Σχέδιο έχει τους εξής τέσσερις πυλώνες:

- I) Αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης που προκάλεσαν τα Μνημόνια στη στέγαση, τη διατροφή, την υγεία, την παροχή ρεύματος και τις μετακινήσεις. Προβλεπόμενο κόστος: 1.892 εκ ευρώ.
- II) Επανεκκίνηση της οικονομίας μέσω:
 - 1) Φορολογικής ελάφρυνσης, με κατάργηση του ΕΝΦΙΑ και επαναφορά του αφορολόγητου

στα 12.000 ευρώ. Προβλεπόμενο κόστος: 3,5 δις ευρώ.

2) «Σεισάχθειας», με ρύθμιση των «κόκκινων δανείων», την οποία θα αναλάβει ειδικός δημόσιος φορέας. Προβλεπόμενο κόστος: 2 δις ευρώ.

3) Παροχής ρευστότητας, κυρίως με την ίδρυση Αναπτυξιακής Τράπεζας. Προβλεπόμενο κόστος: 1 δις ευρώ.

4) Επαναφοράς του βασικού μισθού στα 751 ευρώ. Προβλεπόμενο κόστος: 0.

Το προβλεπόμενο κόστος του δεύτερου πυλώνα συνολικά, συνεπώς, φτάνει τα 6,5 δις ευρώ.

III) Πρόγραμμα Δημόσιας Απασχόλησης, που θα δημιουργήσει 300000 θέσεις εργασίας περιορισμένης διάρκειας, με συνολικό κόστος 5 δις ευρώ για δύο χρόνια. Προβλεπόμενο κόστος για τον πρώτο χρόνο: 3 δις ευρώ.

IV) Μετασχηματισμό του πολιτικού συστήματος, με παρεμβάσεις στην τοπική αυτοδιοίκηση και στο κοινοβούλιο.

Άρα το προβλεπόμενο συνολικό κόστος για το Εθνικό Σχέδιο Ανασυγκρότησης θα φτάσει τα 11,5 δις ευρώ.

Το πρώτο και σημαντικό που έχει να παρατηρήσει κανείς είναι ότι δυστυχώς λείπουν οι αναλογιστικές μελέτες που θα τεκμηριώναν το προβλεπόμενο κόστος. Πόσο έγκυρη, για παράδειγμα, είναι η εκτίμηση για τα 3,5 δις της φορολογικής ελάφρυνσης; Εξαίρεση αποτελεί το κόστος του Προγράμματος Δημόσιας Απασχόλησης το οποίο εμφανώς στηρίζεται σε πρόσφατη σχετική μελέτη του Ινστιτούτου Λέβι των ΗΠΑ. Χωρίς αναλογιστικές μελέτες, το μόνο που μπορεί να ειπωθεί είναι ότι, σε αντίθεση με τον ορυμαγδό ανοησίας που ακούστηκε ως απάντηση από το Μνημονιακό στρατόπεδο της καταστροφής, το ποσό που ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ εκτιμά ότι θα κοστίσει το Σχέδιο – μεγάλο μέρος του οποίου θα πάει απευθείας στη συνολική ζήτηση – δεν είναι καθόλου υπερβολικό για μια οικονομία σε τόσο βαθιά καταστολή όσο η ελληνική.

Πηγαίνοντας ακόμη πιο πέρα όμως, στα δύο κομβικά θέματα της «σεισάχθειας» και της ρευστότητας το Σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ είναι μάλλον συντηρητικό και οι σχετικοί υπολογισμοί δε φαίνονται να στηρίζονται σε μελέτες. Δύο βασικά ερωτήματα:

- Τα «κόκκινα δάνεια» των ελληνικών τραπεζών, σύμφωνα με την τελευταία καταμέτρηση της Τράπεζας της Ελλάδας, ήταν 77 δις, εκ των οποίων τα 35 δις ήταν χρέη των νοικοκυριών. Τι «σεισάχθεια» είναι αυτή, η οποία μόλις και φτάνει τα 2 δις και πως υπολογίστηκε;

- Ως προς τη ρευστότητα, ποιά μπορεί να είναι η ισχύς της Αναπτυξιακής Τράπεζας στην εγχώρια αγορά όταν το κεφάλαιό της θα είναι 1 δις ευρώ τη στιγμή που το κεφάλαιο, για παράδειγμα, της Εθνικής Τράπεζας είναι 8 δις, ή της Τράπεζας Πειραιώς 8,5 δις ευρώ; Πως ακριβώς θα αλλάξει τις συνθήκες στις πιστωτικές αγορές με αυτούς τους όρους η νέα τράπεζα;

Έστω και σχετικά μετριοπαθές, το Σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ θα χρειαστεί φυσικά χρηματοδότηση. Εδώ όμως τα πράγματα περιπλέκονται ακόμη περισσότερο και οι υπολογισμοί δεν είναι καθόλου πειστικοί. Η χρηματοδότηση υποτίθεται ότι θα προκύψει ως εξής:

ι) Από την εκκαθάριση των χρεών προς την εφορία, 3 δις

ii) Από την πάταξη της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου, 3 δις

iii) Από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, 3 δις

iv) Από το ΕΣΠΑ, 2,5 δις, και από τρέχοντα ευρωπαϊκά προγράμματα άλλα 0,5 δις

Τα 6 δις από το ι) και το ii) θα καλύψουν το κόστος της ανθρωπιστικής παρέμβασης και της φορολογικής ελάφρυνσης. Τα 3 δις από το ΤΧΣ θα καλύψουν το κόστος της «σεισάχθειας» και της Τράπεζας Ανάπτυξης. Τα 3 δις των ευρωπαϊκών προγραμμάτων θα καλύψουν το κόστος του προγράμματος απασχόλησης.

Άρα τα προβλεπόμενα συνολικά έσοδα θα φτάσουν τα 12 δις ευρώ.

Δυστυχώς οι αναλογιστικές μελέτες που θα έδιναν αξιοπιστία στους αριθμούς δεν υπάρχουν ούτε για αυτό το σκέλος. Οι συντάκτες του Σχεδίου φρόντισαν βέβαια να υπερκαλύψουν το προβλεπόμενο κόστος για τον πρώτο χρόνο κατά 500 εκ, αλλά παρά τις φιλότιμες προσπάθειές τους, γεγονός παραμένει ότι αναμένουν να συλλέξουν 6 δις από την πάταξη της φοροδιαφυγής και την τακτοποίηση χρεών προς το Δημόσιο. Δεν υπάρχει απολύτως καμία εγγύηση ότι ο στόχος θα επιτευχθεί. Κάθε άλλο μάλιστα, αν κρίνουμε από την τεράστια δυσκολία να συλλεχθούν τα χρέη προς το Δημόσιο το 2012 και το 2013, τα οποία συνεχώς αυξάνονται. Και αυτό χωρίς καν να μπορούμε στο ζήτημα του κατά πόσο τα χρήματα του ΤΧΣ θα αποδειχθούν όντως προσβάσιμα και φυσικά στο κατά πόσο θα βρεθούν τα χρήματα του ΕΣΠΑ, όταν ήδη έχει κατατεθεί και εγκριθεί πλήθος προγραμμάτων που επιδιώκουν χρηματοδότηση από την ίδια πηγή.

Το πρόβλημα της χρηματοδότησης αντανακλά όμως το βαθύτερο ζήτημα της συνάρθρωσης του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του Σχεδίου. Το ελληνικό χρέος δεν αντιπροσωπεύει απλώς ένα δυσβάστακτο βάρος ύψους περίπου 8 δις σε τόκους κατ' έτος. Ακόμη περισσότερο, η εξυπηρέτησή του και η μείωσή του είναι ο ακρογωνιαίος λίθος μιας σειράς διακρατικών συμφωνιών που θέτουν ένα αυστηρότατο πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής. Η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη να επιδιώξει πρωτογενές πλεόνασμα 1,5% του ΑΕΠ για το 2014, 3% για το 2015 και 4,5% για το 2016, ώστε να μπορεί να αποπληρώνει το χρέος της. Αυτό ακριβώς είναι το περιεχόμενο της λιτότητας και ο λόγος για τον οποίο συντρίφτηκαν οι δημόσιες δαπάνες κι εκτοξεύτηκε η φορολογία τα τελευταία χρόνια.

Ποιά ακριβώς θα είναι η θέση του ΣΥΡΙΖΑ ως προς αυτές τις υποχρεώσεις, καθώς θα διαπραγματεύεται «σκληρά» για το χρέος;

Οι προγραμματικές δηλώσεις δυστυχώς δεν μας διαφωτίζουν στο σημείο αυτό. Αν ο ΣΥΡΙΖΑ προτίθεται να τις απορρίψει, τότε γιατί δεν το δηλώνει ανοιχτά; Ακόμη περισσότερο, αν τις απορρίψει, ως οφείλει μία κυβέρνηση της Αριστεράς να κάνει, τότε γιατί καταβλήθηκε αυτή η καθόλου πειστική προσπάθεια να εμφανιστεί το Σχέδιο Ανασυγκρότησης ως πλήρως κοστολογημένο, ώστε να φαίνεται ότι θα έχει μηδενική επιβάρυνση στον προϋπολογισμό; Τι είδους απόρριψη της λιτότητας είναι αυτή που ελπίζει να βρει τους πόρους για την απολύτως απαραίτητη απάλυνση της ανθρωπιστικής κρίσης και για την επανεκκίνηση της οικονομίας, από την πάταξη της φοροδιαφυγής και τη συλλογή χρεών προς το Δημόσιο (μέσα σε ένα χρόνο!); Γιατί δεν τολμάει ο ΣΥΡΙΖΑ να μιλήσει ανοιχτά για μεταφορά πόρων και γιατί συνεχίζει να υπόσχεται ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς;

Η απάντηση είναι απλή. Πρόκειται για μια απόρριψη της λιτότητας που προσπαθεί να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα. Από τη μια, να πετύχει «ευρωπαϊκή» λύση για το χρέος, χωρίς μονομερείς ενέργειες και από την άλλη να ελαφρύνει την τρομακτική φορολογική επιβάρυνση και την προϋούσα ανθρωπιστική κρίση. Επιδιώκει να δώσει την απαραίτητη ώθηση στην οικονομία, χωρίς όμως να σπάσει το πλαίσιο που έχει επιβάλλει η ΕΕ και η ΟΝΕ στην Ελλάδα. Δυστυχώς αυτό δεν γίνεται, εξ ου και οι ακροβασίες του Σχεδίου. Η πραγματικότητα είναι ότι, ουσιαστική άρση της λιτότητας, χωρίς μονομερείς ενέργειες στο χρέος και χωρίς σύγκρουση με τους Ευρωπαίους «εταίρους» μας, είναι αδύνατη.

Αυτά για την ώρα για τις προγραμματικές δηλώσεις ΣΥΡΙΖΑ και θα επανέλθω σύντομα.

costaslapavitsas.blogspot.gr